

روابطی دوستانه از جنس خویشاوندی

به اعتقاد کارشناسان، قرابت و پیوند دیرینه فرهنگی، دینی و تاریخی میان ایران و تاجیکستان، بستری مناسب برای توسعه و تعمیق روابط دوجانبه در زمینه های مختلف میان تهران- دوشنبه ایجاد کرده است...

به اعتقاد کارشناسان، قرابت و پیوند دیرینه فرهنگی، دینی و تاریخی میان ایران و تاجیکستان، بستری مناسب برای توسعه و تعمیق روابط دوجانبه در زمینه های مختلف میان تهران- دوشنبه ایجاد کرده است بطوری که تعاملات دو کشور برغم سنگ اندازی های خارجی در حال گسترش است.

به گزارش نصر، امامعلی رحمان، رئیس جمهور تاجیکستان امروز یکشنبه در راس یک هیئت بلندپایه سیاسی-اقتصادی به دعوت رسمی آیت الله سید ابراهیم رئیسی، عازم تهران شد. استقبال رسمی، گفت وگوی دوجانبه روسا و رایزنی هیئت های عالی دو کشور، امضا چند سند همکاری در حوزه های اقتصادی، علمی، سیاسی و فرهنگی و مصاحبه مطبوعاتی روسای جمهور دو کشور از برنامه های این سفر دو روزه اعلام شده است.

سید ابراهیم رئیسی رئیس جمهوری کشورمان نیز شهریور ۱۴۰۰ به دعوت همتای تاجیک خود و نیز به منظور شرکت در اجلاس سران کشورهای عضو شانگهای به دوشنبه سفر کرد که در جریان آن ۸ سند همکاری بین ایران و تاجیکستان به امضای مقامات ۲ کشور رسید و همچنین روند عضویت رسمی ایران در سازمان شانگهای آغاز شد.

روابط تهران - دوشنبه از ابتدای استقلال تاجیکستان در سال ۱۹۹۱ در حال رشد بوده که به گفته کارشناسان، پیوند دیرینه فرهنگی، دینی و تاریخی میان دو کشور مهمترین دلیل این تعاملات روزافزون بوده است، محمد تقی صابری سفیر جمهوری اسلامی ایران در دوشنبه برسمیت شناختن استقلال تاجیکستان از سوی ایران به عنوان اولین کشور در جهان را دلیلی بر عمق روابط راهبردی دو کشور می داند و می گوید ایران برای توسعه روابط با تاجیکستان هیچ محدودیتی ندارد.

تاجیکان ایران را برادر بزرگ خود می دانند و برخی از شعرا و عارفان تاجیک می گویند ایران برای آنها بوی مادر هم می دهد، مادری که در سالهای سخت تاجیکستان فرزندش را تنها نگذاشت. حضور پررنگ ایران در بازسازی تاجیکستان از جمله در صحنه های اقتصادی این کشور هم بر روابط تنگاتنگ دو کشور افزود.

رئیس انجمن دوستی ایران و تاجیکستان که اولین سفیر جمهوری اسلامی ایران طی سال های ۷۱ تا ۷۶ در سخت ترین زمانهای حیات سیاسی تاجیکستان بود، می گوید: ایران برادر کوچک خود را در سالهای جنگ شهروندی و داخلی تنها نگذاشت زمانی که حتی یک دیپلمات خارجی در تاجیکستان حاضر نبود و همه به خاطر ترس از جنگ به کشورشان گریخته بودند سفارت ایران فعال بود و سفیر و دیپلماتهای ایران در آن شرایط سخت مردم هم فرهنگ و هم زبان خود را یاری کردند.

علی اشرف مجتهد شبستری روز یکشنبه در گفت و گو با ایرنا افزود: در میان روابط کشورها با ایران، تاجیکستان یک وضعیت کاملا استثنایی دارد بطوری که می توان گفت هیچ کشوری جایگاه تاجیکستان را برای ما ندارد. وی گفت: بجز برخی کج فهمی ها در برخی موارد نادر، روابط دو کشور همواره رو به رشد بوده است.

وی با بیان اینکه به عنوان دیپلمات ایران در بیش از ۷۰ کشور جهان مسافرت کرده و مدتی نیز حضور داشته است، افزود: هیچ کشوری به اندازه تاجیکستان به ایران نزدیکی و وابستگی ندارد و علتش هم نزدیکی از نظر نژادی، تاریخی، فرهنگی، دینی و زبانی است.

شبستری اظهار داشت: تاجیکستان تنها کشور کاملاً فارسی زبان است و نه تنها امروز یک کشور کاملاً راهبردی برای ماست بلکه در آینده این جایگاه مهم برای ایران با اهمیت تر و روشنتر خواهد شد.

رئیس انجمن دوستی ایران و تاجیکستان اظهار داشت: بین دو کشور یک رابطه معمولی نیست بلکه رابطه بین عاشق و معشوق است بطوریکه، تاجیکان رابطه دو کشور را پوست و ناخن می دانند و اینطور ما را می بینند که ایران برای آنها بوی مادر می دهد و این عبارت بارها در اشعار و صحبت های شعرا و شخصیت های فرهنگی تاجیک آمده است.

مجتهد شبستری افزود: دشمنان از رابطه و نزدیکی دو کشور فارسی زبان راضی نبوده در همین راستا هم ساکت نیستند و ما باید توجه خاص در این مورد داشته باشیم و تدبیرهایی را ببندیم.

وی سفر رحمان به کشورمان را مهم ارزیابی کرد و گفت تاجیکان با توجه اینکه دکتر سید ابراهیم رئیسی به عنوان رئیس جمهوری اولین سفر رسمی خود را به تاجیکستان انجام داد اهمیت زیادی برای آن قائل هستند.

شبستری همچنین به اهمیت سفر اخیر سردار باقری رئیس ستاد کل نیروهای مسلح کشورمان به تاجیکستان اشاره کرد و گفت: تردد هفتگی یا ماهانه چندین هیات از هر دو کشور بین تهران و دوشنبه نشان از تقویت روز افزون تعاملات دو کشور دارد و آینده بسیار خوبی نیز در روابط دو کشور پیش بینی می شود.

«محمد تقی صابری» سفیر جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان پیشتر در پیامی به مناسبت سی امین سالگرد برقراری روابط دیپلماتیک جمهوری اسلامی تهران - دوشنبه با بیان اینکه جمهوری اسلامی ایران سهم پیشگامانه ای در کمک به تقویت زیرساخت ها و توسعه و شکوفایی تاجیکستان داشته است، تاکید کرد: جمهوری اسلامی برای توسعه روابط و همکاری با

جمهوری تاجیکستان، هیچ محدودیتی ندارد.

سفیر ایران در تاجیکستان اضافه کرد: جمهوری اسلامی ایران جزو اولین کشورهایی بود که استقلال دولت تاجیکستان را به رسمیت شناخت و اولین کشوری بود که سفارتخانه خود را در شهر دوشنبه دایر نمود و به این طریق روابط سیاسی دو کشور هم فرهنگ و هم زبان ایران و تاجیکستان آغاز شد.

این دیپلمات کشورمان گفت: هیچ کشوری به اندازه جمهوری اسلامی ایران به جمهوری تاجیکستان ارتباط نزدیک و دلبستگی ندارد و علت آن هم قرابت های نژادی، تاریخی، فرهنگی، دینی و زبانی ملت های دو کشور است.

سفیر ایران در تاجیکستان با بیان اینکه در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، جمهوری تاجیکستان از جایگاه بالایی برخوردار است، گفت: مقام معظم رهبری اسلامی ایران از روابط دو کشور به «روابط خویشاوندی» یاد نموده اند و به دلیل اهمیت جمهوری تاجیکستان جناب آقای دکتر رئیسی ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران، این کشور را به عنوان مقصد اولین سفر خارجی خود انتخاب کرد. همچنین جناب آقای امامعلی رحمان رئیس محترم جمهوری تاجیکستان از تعبیر «گوشت و ناخن» برای توصیف پیوندهای ایران و تاجیکستان استفاده کرده اند.

صابری گفت: سفرهای رسمی سران و دیگر مقامات بلندپایه دو کشور از سال ۱۹۹۲ تاکنون، حاکی از اهتمام جدی طرفین برای تقویت روابط دوجانبه در زمینه های مختلف بوده است. این دیدارها افق های وسیعی را برای روابط بهتر بین دو کشور برادر گشوده است.

به گفته این دیپلمات کشورمان، از زمان برقراری روابط سیاسی دو کشور تاکنون، رؤسای جمهوری اسلامی ایران ۱۳ بار از تاجیکستان دیدار کرده اند و متقابلاً رئیس جمهور محترم جمهوری تاجیکستان ۱۷ بار به جمهوری اسلامی ایران سفر نموده اند. رؤسای مجلس شورای اسلامی ایران نیز ۳ بار به جمهوری تاجیکستان و رؤسای مجالس عالی تاجیکستان تاکنون ۵ بار به ایران کرده اند. همچنین دیدارهای وزرای امور خارجه و دیگر مقامات بلندپایه دو کشور، جهت مشورت های سیاسی و توسعه روابط در ابعاد مختلف انجام شده است.

سفیر ایران در تاجیکستان گفت: در این بازدیدها، علاوه بر دیدارها و گفت وگوهای مثمر ثمر بین دو کشور، اسناد مهم همکاری های دوجانبه در زمینه های نیروگاه های برق-آبی، حمل و نقل و راه سازی، تونل سازی، تجارت، تلویزیون و رادیو امضا شده است. اجرای پروژه ساخت نیروگاه برق آبی سنگ توده-۲ را می توان یکی از زمینه های مهم همکاری دو کشور در عرصه انرژی و روابط اقتصادی دو کشور عنوان کرد.

صابری ادامه داد: جمهوری اسلامی ایران سهم پیشگامانه ای در کمک به تقویت زیرساخت ها و توسعه و شکوفایی تاجیکستان عزیز داشته و همواره از پیشرفت های روزافزون این کشور خرسند بوده و مفتخر است که شرکت های ایرانی در طرح های راهبردی تاجیکستان از جمله پروژه سد و نیروگاه برق آبی راغون، تونل استقلال، اجرای تصفیه خانه آب دوشنبه و پروژه های دیگر تاجیکستان حضور فعال داشته و دارند.

وی خاطرنشان کرد: در مدت ۳۰ سال، بیش از ۱۷۰ سند مهم همکاری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری تاجیکستان به امضا رسیده است که چشم انداز روابط دو کشور دوست و هم زبان را تعریف و نقش تعیین کننده ای در ایجاد چارچوب قانونی جهت توسعه بیشتر روابط دوجانبه دارند.

وی گفت: جمهوری اسلامی ایران و جمهوری تاجیکستان در چارچوب سازمان های منطقه ای نظیر سازمان همکاری اقتصادی (اگو) و سازمان همکاری شانگهای همکاری خوبی دارند و از مواضع یکدیگر در این سازمان ها پشتیبانی می کنند که نمونه اخیر آن حمایت دولت تاجیکستان از درخواست پذیرش عضویت جمهوری اسلامی ایران در سازمان همکاری شانگهای که منجر به تصویب این درخواست و شروع فرآیند عضویت در این سازمان در بیست و یکمین اجلاس شورای سران شانگهای در سپتامبر سال ۲۰۲۱ در شهر دوشنبه شد.

این دیپلمات کشورمان ادامه داد: همکاری های علمی و فرهنگی دو کشور یکی از درخشان ترین صفحات روابط تاجیکستان و ایران است، زیرا تبادل تجربیات میان دانشمندان، معلمان، دانش آموزان، اجرای برنامه های فرهنگی و هنری دو کشور و شرکت دانشمندان و فرهنگیان در مراسم فرهنگی از اولویت های اصلی این روابط است.

صابری اظهار کرد: سفر تاریخی جناب آقای دکتر رئیسی ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران به جمهوری تاجیکستان در ماه سپتامبر سال ۲۰۲۱ میلادی که با استقبال گرم مقامات محترم دولت تاجیکستان روبرو شد، نقطه عطف و آغاز فصل نوینی در همکاری های همه جانبه تهران و دوشنبه است. در جریان این سفر تعداد ۸ سند همکاری در حوزه های مختلف بین دو کشور به امضا رسید که با اجرای آنها امیدواریم شاهد تحولات خوبی در روابط دو کشور باشیم.

سفیر ایران در تاجیکستان افزود: سران دو کشور در مورد تقویت و گسترش همکاری ها در بخش های گوناگون تبادل نظر کردند. در جریان رایزنی رؤسای محترم جمهوری دو کشور، پیشنهاد شد برای افزایش حجم مبادلات تجاری بین دو کشور، «برنامه بلندمدت همکاری های اقتصادی و تجاری» فیما بین تدوین شود.

وی با بیان اینکه در شرایط کنونی تحولات جهانی و منطقه ای اقتضا می کند که دو کشور هم فرهنگ و هم زبان بیش از گذشته در کنار یکدیگر بوده و با همدلی و همنوایی در جهت توسعه روابط فیما بین تلاش نمایند، گفت: اطمینان کامل داریم در پرتو اراده مقامات عالیله دو کشور و با بهره گیری از اشتراکات فراوان و ظرفیت های مکمل ایران و تاجیکستان، با لطف خداوند متعال شاهد تقویت همکاری ها و گسترش روز افزون روابط دو کشور هم دین، هم فرهنگ و هم زبان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری تاجیکستان خواهیم بود.

صابری تصریح کرد: به عنوان نماینده ملت بزرگ ایران و دولت جمهوری اسلامی ایران اعلام می‌نمایم که جمهوری اسلامی برای توسعه روابط و همکاری با جمهوری تاجیکستان، هیچ محدودیتی ندارد.

گردشگری کم‌هزینه بین ایران و تاجیکستان
وزیر میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در آستانه سفر رئیس جمهور تاجیکستان به ایران نیز گفت: «به دنبال گردشگری کم‌هزینه بین ایران و تاجیکستان هستیم.»
«سید عزت‌الله ضرغامی» با اشاره به سفر قریب الوقوع «امامعلی رحمان» رئیس جمهوری تاجیکستان به تهران گفت: بسیاری از تاجیک‌ها به خاطر کیفیت و خدمات سطح بالای سلامت در ایران علاقه دارند به کشور ما بیایند.
وی بر همین اساس افزود: به دنبال هماهنگی بین کشورهای عضو اکو هستیم که گردشگران منطقه‌ای بتوانند ارزان و حتی با اتوبوس و خودروی شخصی به کشورهای هم سفر کنند.
وزیر میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری همچنین با اشاره به سفر سال گذشته آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی به دوشنبه، گفت که در سفر رئیس جمهور کشورمان به تاجیکستان تفاهم‌نامه‌ای با مسئول گردشگری این کشور امضا شد.
ضرغامی اعلام کرد: در سفر رئیس جمهور تاجیکستان به کشورمان برنامه اجرایی آن اسناد را امضا خواهیم کرد.

رشد ۴۶۳ درصدی تجارت ایران و تاجیکستان در سال ۱۴۰۰
سخنگوی گمرک گفت: در سال ۱۴۰۰ بیش از ۱۳۹ هزار تن کالای غیرنفتی به ارزش ۱۳۱ میلیون دلار بین ایران و تاجیکستان تبادل شد که نسبت به سال ۹۹، رشد ۴۸۹ درصدی در وزن و ۴۶۳ درصدی در ارزش را به همراه داشته است.
به گزارش ایرنا، «سید روح‌الله لطیفی» در آستانه سفر رئیس جمهور تاجیکستان به ایران، اظهار داشت: با وجود اشتراکات فراوان تاریخی، زبانی، فرهنگی و دینی بین ایران و تاجیکستان، تجارت بین دو کشور فاصله زیادی با انتظارات دو ملت دارد با این وجود در سال گذشته ۱۲۴ هزار و ۷۳۷ تن کالای ایرانی به ارزش ۹۱ میلیون و ۶۰۱ هزار دلار به تاجیکستان صادر شده که نسبت به سال ۹۹ رشد ۵۲۵ درصدی در وزن و ۴۵۹ درصدی در ارزش داشته است.
وی افزود: واردات از تاجیکستان در سال ۱۴۰۰ با رشد ۲۶۲ درصدی در وزن و ۴۳۹ درصدی در ارزش، به ۱۴ هزار و ۵۱۲ تن کالا به ارزش ۳۹ میلیون و ۴۳۷ هزار و ۶۵۵ دلار رسید.
سخنگوی گمرک در خصوص روابط تجاری دو کشور خاطرنشان کرد: با سفر رئیس جمهوری به تاجیکستان در سال گذشته، روابط تجاری دو کشور در مسیر رشد چند برابری قرار داد که امیدواریم با سفر امروز رئیس جمهور تاجیکستان به تهران روابط سیاسی، تجاری و اقتصادی ایران و تاجیکستان به جایگاه مورد انتظار دو ملت نزدیک تر شود.
وی افزود: مجموع روابط تجاری ایران با تاجیکستان در ۱۵ سال گذشته (۱۳۸۶ تا ۱۴۰۰) تنها دو میلیون و ۷۱۳ هزار و ۹۳۳ تن کالا به ارزش دو میلیارد و ۵۸۳ میلیون و ۷۳۵ هزار و ۸۹ دلار بود که سهم صادرات ایران به تاجیکستان دو میلیون و ۵۲۷ هزار و ۹۳۷ تن کالا به ارزش دو میلیارد و ۲۰۷ میلیون و ۳۶۹ هزار و ۶۵۱ دلار بوده و واردات از تاجیکستان نیز ۱۸۵ هزار و ۹۹۶ تن کالا به ارزش ۳۷۶ میلیون و ۳۶۵ هزار و ۴۳۸ دلار بوده است.

تاجیکستان سرزمین غنی از آب
تاجیکستان کوهستانی با حدود ۱۴۳ هزار کیلومتر مربع مساحت، در دل خود صدها رودخانه و دریاچه را جای داده است که به گفته آگاهان اقتصادی با برنامه ریزی دیپلماتیک و سرمایه‌گذاری مناسب این منابع ارزشمند آبی منبعی بسیار مطمئن و ارزان برای تامین آب شرب و کشاورزی کشورمان خواهد بود.
امروزه اگر بسیاری از کشورهای منطقه به خصوص همسایگان تاجیکستان به منابع نفت و گاز خود می‌بالند، در مقابل تاجیکستان از منابع سرشار آب به مثابه 39#'؛ طلالی روان'؛ برخوردار است موضوعی که برای کشور ما نیز می‌تواند حائز اهمیت باشد.
تاجیکستان یکی از کشورهای صاحب مقام در منابع و ذخایر آب در منطقه و جهان است و این کشور هشت میلیون نفری، ۶۴ درصد منابع آبی آسیای مرکزی را در اختیار دارد و در جهان نیز در جایگاه ششم قرار دارد.
این کشور کوهستانی و سرسبز با بارندگی زیاد دارای رودخانه‌های فراوانی است. شمار رودهایی که طول آنها از ۱۰ کیلومتر تجاوز می‌کند به ۹۴۷ می‌رسیده و در مجموع طول رودخانه‌های تاجیکستان بیش از ۲۸ هزار کیلومتر است.
بزرگترین دریاچه آب شیرین عمیق جهان موسوم به 39#'؛ آب بند سریز'؛ در تاجیکستان واقع شده که با ۵۶ کیلومتر مربع مساحت و با ژرفای حدود ۵۰۰ متر خود به تنهایی قادر به تامین آب شرب و انرژی برق آسیای میانه و خاورمیانه است. این منابع و ظرفیتهای عظیم 39#'؛ طلالی روان'؛ در تاجیکستان در حالی است که به گفته یک مقام دیپلماتیک این کشور، میزان استفاده کلی از این منابع آبی بخاطر نبود سرمایه لازم فقط پنج درصد است.
خبرگزاری ایرنا